

NEDJELJNI PLUS

»OTVORENA MREŽA« OMOGUĆUJE SVIM GRAĐANIMA DA PREMOSTE DIGITALNE RAZDALJINE

Dobar susjed će vas počastiti internetom

Europski projekt se bavi premošćivanjem »digitalnog jaza« između onih koji gotovo bez ikakvih ograničenja, imaju pristup tehnologiji i najrazličitijim sadržajima, te onih koji, iz najrazličitijih razloga, taj pristup nemaju

Andrej PETRAK

Biti dobar susjed koji dijeli svoj internet drugima, uskraćenima za pristup ovoj globalnoj mreži, osnovna je ideja iza međunarodnog projekta »Otvorena mreža«, u koji se slobodno mogu uključiti svi građani, neovisno o njihovom znanju i opremi koju posjeduju. Nositelj projekta u Hrvatskoj osječka je udruga Osijek Wireless, koja surađuje zajedno s udrugama i građanima u Austriji i Sloveniji. Članovi udruge po Osijeku su već postavili osam pristupnih točaka za otvoren, slobodan i besplatan pristup internetu, a u projekt bi se ubrzo trebali uključiti i Riječani. Osječani Valent Turković i Valentino Šefer vodili su radionicu o »Otvorenoj mreži« u sklopu LinuxLab konferencije nedavno održane na Tehničkom fakultetu, uz potporu tamnijeg Studentskog zbora i riječkog Sveučilišta. Nakon radionice nekoliko Riječana izrazilo je želju za uključivanjem u projekt koji promovira ideje slobodnog, otvorenog interneta, te nefiltrirane komunikacije. Ne manje važno, »Otvorena mreža« bavi se i premošćivanjem »digitalnog jaza« između onih koji gotovo bez ikakvih ograničenja, imaju pristup tehnologiji i najrazličitijim sadržajima, te onih koji, iz najrazličitijih razloga, taj pristup nemaju.

Važan je »router«

– U projekt se slobodno mogu uključiti svi koji posjeduju »router« za pristup internetu. Router koji koristimo, TP-Link WR741ND, u Hrvatskoj košta oko 160 kuna i to je za one koji žele sudjelovati u projektu najveći trošak. No, dovoljno je i samo to da su voljni na raspolaganje staviti minimalan dio svog prostora, za

stavljanje stotinu pristupnih točaka povezanih u cjelovitu »mesh« mrežu, koja normalno funkcionira i kad se dogodi da jedna od točaka prestane s radom. No, to nije cilj projekta već sredstvo pomoću kojeg bi se pravi ciljevi mogli ostvariti, kaže Turković.

Jednako važan cilj projekta jest i edukacija mladih kroz besplatne radionice u području novih tehnologija. – Održali smo nekoliko besplatnih radionica u Osijeku, kao i radionice u Zagrebu, Rijeci i Splitu. Nakon svake radionice u projekt se uključilo nekoliko novih članova, kao što je to bio slučaj i u Rijeci. Cilj nam je projekt širiti dalje po Hrvatskoj, kaže Turković. Dodaje da se prilikom najave radionice održane u Rijeci, javilo više članova Piratske stranke, koji su izrazili želju ne samo poslušati radionicu već i podržati projekt postavljanjem novih pristupnih točaka po Rijeci.

Ušla i Piratska stranka

– Budući da je ovo projekt otvoren za sve, bez obzira na spol, dob, nacionalnost ili političku opredijeljenost vrlo rado smo prihvatili članove Piratske stranke na našu radionicu i vrlo rado ćemo i ubuduće surađivati skupa s Piratskom strankom na promociji ovog projekta, dodaje Turković.

U Sloveniji je ideja »Otvorene mreže«, gdje je ovaj projekt pokrenut u sadašnjem obliku 2009. godine, izuzetno dobro prihvaćena među građanima i u potpunosti se financira donacijama, a Turković je uvjeren da će projekt biti finansijski samoodrživ i u Hrvatskoj.

– U Sloveniji je razvijen model malih donacija čime se pokriva cijena potrebnih routera za pristup internetu, koje se kasnije dijele učenicima po školama. Nakon svake radionice nastane 10 do 15 novih točaka za pristup internetu, a »Otvorenom mrežom« dosad je »premorežen« velik dio Slovenije, s ukupno oko pet stotina pristupnih točaka. U Hrvatskoj je dosad postavljeno oko 20 pristupnih točaka u nekoliko gradova. Uz to, svijest o donacijama još uvijek je na nešto nižoj razini nego u Sloveniji. Namjeravamo se obratiti tvrtkama koji bi htjele sudjelovati u projektu putem donacija i sponzorstva za nabavku opreme, interneta linkova i održavanje mreže. Otvoreni smo, naravno, i za izravne donacije onih koji podržavaju projekt, kaže Turković.

postavljanje pristupne točke za širenje internetskog signala dalje po susjedstvu. Oni koji žele sudjelovati u »Otvorenoj mreži« i dati svoj doprinos ne moraju posjedovati nikakva znanja o uređajima i opremi za bežični internet. Većina ljudi ni ne posjeduje ta znanja. Omogućeno im je jednostavno postavljanje mreže sa samo nekoliko klikova mišem. Pritom je sav softver i hardver koji koristimo otvorenog koda, kaže Valent Turković.

Napominje da »Otvorena mreža« svima omogućuje da budu dobar susjed u svom kvartu.

Ima budućnosti

– Projekt predstavlja ideju da je putem međusobne suradnje moguće izgraditi vlastitu internetsku infrastrukturu. Na taj način možemo razviti i

povećati mogućnost spajanja na Internet. Internet nije nešto što se proizvodi, pakira i prodaje. Internet je sposobnost povezivanja. To se može ostvariti kreiranjem vlastitih veza i interakcija s drugima. Ako govorimo sa stajališta globalne povezanosti, ovaj projekt ima budućnost jer

Internet nije nešto što se proizvodi, pakira i prodaje. Internet je sposobnost povezivanja

Valent Turković

uvijek postoji višak resursa koje će samo biti potrebno preraspodijeliti. Daješ svoj signal, a to te opet ništa dodatno ne košta, jer vezu na internet si već platio. Većina ljudi internetsku vezu iskoristava samo deset posto vremena, a zahvaljujući ovom projektu tih inače neiskorištenih 90 posto veze mogu dati na raspolaganje drugima. Radi se prvenstveno o projektu građana volontera, uz otvorena vrata svima koji ga na bilo koji način žele poduprijeti. Projekt je organiziran prema meritokratskom načelu, gdje osoba koja ima najviše praktičnog znanja iz bilo kojeg područja vodi i snosi odgovornost za taj segment. Divnog li načina da

se premoste digitalne razdaljine! Pozivamo sve, pojedince, grupe, organizacije da nam se pridruže. S mnogo malih doprinosa možemo ostvariti velike stvari, ističe Turković.

»Mesh«

Jedan od najvažnijih ciljeva projekta jest napraviti platformu, koja će biti otvorena za razne druge aktivnosti, od pristupa internetu za građane i turiste, preko omogućavanja besplatnih telefonskih razgovora unutar mreže, pa sve do postavljanja web kamera i senzora za mjerenje temperature, buke, padalina i drugih podataka. – Početnu fazu našeg osječkog projekta čini postavljanje

Valentino Šefer i Valent Turković na predavljanju »Otvorene mreže« u Rijeci

Samo po 10 kuna

Što se tiče proračuna finansijske samoodrživosti projekta, u osječkoj udruzi izračunali su kako je dovoljno da projekt podrži samo svaki deseti građanin. Osobne donacije građana od samo 10 kuna mjesečno za mjesečno za prve dvije godine i pet kuna mjesečno za naredne godine osigurale bi besplatan i otvoren pristup internetu u cijelom Osijeku. Sličan model moguće je primijeniti i u ostalim hrvatskim gradovima. Dodatne informacije o projektu dostupne su na Google grupi »Otvorena mreža« i facebook stranici <https://www.facebook.com/pages/Projekt-Otvorena-mre%C5%BEa/182223955183206>.